

KUOPIO

Kuopion kaupunki

Vuoden 2017 kuukausiseuranta (maaliskuu) ja koko vuoden toteumaennuste

Sisällysluettelo

1 Talousarvion seuranta ja tilanne	3
2 Verotulojen ja valtionosuuksien kehitys	11
3 Rahoituksen seuranta	15
4 Talouden seuranta ja ennuste palvelualueittain	17
Elinvoima- ja konsernipalvelu	18
Kaupunkiympäristön palvelualue	19
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue	20
Kasvun ja oppimisen palvelualue	22
Perusturvan palvelualue	23
Terveystieteiden palvelualue	25
Keskusvaalilautakunta	26
Tarkastustoimi	27
Yleishallinto	28
5 Koko kaupungin talousennuste	29

Talousarvion seuranta ja ennuste 2017

Ydinkaupungin toteuma 3 / 2017

Ydinkaupungin talouden seurantatiedot eivät ole suoraan vertailukelpoisia edellisen vuoden vastaaviin tietoihin Juankosken kuntaliitoksesta johtuen. Tilanne on seurausta mm. Juankosken vuoden 2016 toiminnan jakautumisesta ydinkaupungin ohella Kuopion eri liikelaitoksiin ja taseyksiköihin sekä siitä, että Juankoski hankki terveyspalvelut ostopalveluna Perusterveydenhuollon liikelaitos Kysteriltä.

Tulos- ja rahoituslaskelman osalta vertailutaulukoissa on vuoden 2016 toteutumislukuina käytetty Kuopion kaupungin toteumalukuja. Vero- ja valtionosuustaulukoissa sekä seurantateksteissä on käytetty Kuopion ja Juankosken yhteenlaskettuja lukuja. Seurantatestit sisältävät lisäksi arvioita siitä, miltä osin menojen ja tulojen kasvu on seurausta kuntaliitoksesta.

Keskeiset tulot

- Toimintatuottojen kertymä on 29,8 milj. euroa, toteutuma 21,2 % talousarviosta. Kertymä on 1,6 milj. euroa (5 %) pienempi kuin Kuopion kaupungin toimintatulot vastaavana aikana edellisenä vuonna. Tuolloin toimintatuottojen talousarvion toteutumaprosentti oli korkeampi, 21,8 %. Arvio kuntaliitoksen ydinkaupungin tavanomaisia toimintatuloja kasvattavasta vaikutuksesta on vuositasolla noin 7 milj. euroa, kuukausitasolla keskimäärin 0,6 milj. euroa eli noin 5 %. Huomattavin poikkeama edelliseen vuoteen verrattuna on tuissa ja avustuksissa, niiden toteutuma on 2,9 milj. euroa alhaisempi kuin vuotta aikaisemmin. Alhaisempaan toteutumaan on vaikuttanut merkittävästi perustoimeentulotuen siirto Kelalle, tällöin valtionosuutta toimeentulotuen kustannuksiin ei ole kertynyt, vaikutus on 2 milj. euroa.
- Verohallinto on tammi-maaliskuussa tilittänyt veroennakoita ja jäännösveroja 113,3 milj. euroa. Verokertymä on 2,3 milj. euroa (2 %) suurempi kuin Kuopion vuotta aiempi verokertymä, mutta 1,8 milj. euroa ja 1,6 % pienempi kuin Kuopion ja Juankosken yhteenlaskettu verokertymä vuotta aikaisemmin. Verotulojen toteutumaa selvitetään tarkemmin jäljempänä.
- Valtionosuuksia on tilitetty 49,4 milj. euroa maaliskuun loppuun mennessä. Valtionosuudet ovat 4 milj. euroa ja vajaat 9 % suuremmat kuin Kuopion vuotta aiemmat valtionosuudet. Kuluvan vuoden tammi-maaliskuun valtionosuudet ovat lähes samalla tasolla kuin Kuopion ja Juankosken yhteenlasketut valtionosuudet vuosi sitten, vain 0,2 milj. euroa suuremmat kuin vuotta aiemmin. Valtionosuuksien toteutumaa selvitetään myös jäljempänä tarkemmin.
- Verotulojen ja valtionosuuksien muodostama verorahoitus on yhteensä 162,7 milj. euroa, se on 6,3 milj. euroa suurempi kuin Kuopion vuotta aiempi verorahoitus. Kuopion ja Juankosken yhteenlaskettu verorahoitus on sen sijaan 1,7 milj. euroa (1 %) pienempi kuin Kuopion ja Juankosken yhteenlaskettu verorahoitus vuotta aiemmin.

Palvelutoiminnan menot

- Ydinkaupungin kolmen ensimmäisen kuukauden toimintakulut ovat 185,1 milj. euroa, toteutuma on 23,5 % (23,4 % vuonna 2016) talousarviosta. Kulujen määrä on 6 milj. euroa ja 3,4 % suurempi kuin Kuopion vuotta aiempi menokertymä. Kuntaliitoksen arvioidaan lisäävän toimintamenoja vuositasolla noin 39 milj. euroa, joka on kuukausitasolla noin 3,2 milj. euroa (noin 5 %). Kuntaliitoksen voidaan siten arvioida lisäävän toimintakuluja noin 9,5 milj. euroa. On huomiotava, että kuluvan vuoden osalta perustoimeentulotuen siirto Kelalle on vähentänyt menoja noin 4 milj. euroa.
- Henkilöstökulujen toteutuma on 66,5 milj. euroa. Ne ovat kasvaneet edellisestä vuodesta 1,6 milj. euroa ja 2,5 %. Kilpailukykysovimuksen vaikutuksesta muiden henkilösivukulujen toteutuma maaliskuun lopussa on 0,7 milj. euroa alhaisemmalla tasolla kuin vuosi sitten.

- Palvelujen ostoihin on tammi-maaliskuussa käytetty 85 milj. euroa. Tämän menolajin kulut ovat kasvaneet 5,7 milj. euroa (7,2 %) viime maaliskuusta. Pääosa po. menoista kertyy asiakaspalvelujen ostoista lähinnä terveydenhuollon palvelualueella.
- Alkuvuoden toteumaan vaikuttavat kuitenkin merkittävästi sekä konsernin että kaupungin keskinäisen laskutuksen edellisestä vuodesta poikkeavat aikataulut, tilinpäätökseen tehtyjen menoajaksotusten purkamisen ajoittuminen sekä satunnaiset tekijät. Tästä syystä alkuvuoden toteuman ennustearvo on ratkaisevasti heikompi kuin pidemmän aikavälin toteutumislukujen.

Toimintakate on -155,3 milj. euroa maaliskuun lopussa, kun se vuotta aikaisemmin vastaavana aikana oli -147,7 milj. euroa. Toimintakate on heikentynyt 7,6 milj. euroa (5,1 %) vuoden takaisesta. Toimintakatteen toteutuma on 24 %. Juankosken vaikutus toimintakatteeseen on -7,8 milj. euroa.

Rahoitustoiminnan netto ilman liikelaitosten peruspääoman tuottoja on maaliskuun lopussa 1 milj. euroa kun korko- ja muita rahoitustuloja on kirjattu 2 milj. euroa ja korko- ja muita rahoituskuluja 1 milj. euroa. Liikelaitosten peruspääoman tuottojen toteutuma on 4,7 milj. euroa, samansuuruinen kuin vuotta aikaisemmin.

Vuosikate maaliskuulta on 13,1 milj. euroa. Vuotta aiempi vuosikate oli 14,1 milj. euroa.

Poistoja on kirjattu 4,8 milj. euroa, poistot ovat samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. **Satunnaisia erä** ei ole kertynyt kuluvana vuonna toistaiseksi lainkaan, kuten ei edellisenäkään vuonna.

Ydinkaupungin **tilikauden tulos** maaliskuulta on 8,3 milj. euroa. Tulos on 1 milj. euroa heikompi kuin vuotta aiempi maaliskuun tulos.

Vuoden 2017 ennuste

Talouden ja toiminnan arvioidaan tässä vaiheessa toteutuvan talousarvion mukaisena. Palvelualueet esittävät omissa teksteissään arvionsa talousarvion toteutumiseen liittyvistä mahdollisuuksista ja riskeistä. Palvelualueiden raporteissa on todettu olennaisista/merkittävistä riskeistä ja mahdollisuuksista mm. seuraavaa:

Elinvoima- ja konsernipalvelu:

Työllisyyspalvelussa on toimintatuottojen kertyminen työllistymisen osalta epävarmaa. Työmarkkinatuen kuntaosuus kasvaa pitkäaikaistyöttömyyden kasvaessa ja kuntaosuuden pysyminen talousarviossa on haasteellista. Eläketukea koskevat säännökset tulevat voimaan 1.6.2017, mutta työmarkkinatuen kuntaosuuksissa huomioitiin ko. uudistuksen vaikutus koko vuoden osalta.

Kaupunkiympäristön palvelualue:

Myyntivoittojen toteutumiseen liittyy riskiä.

Hyvinvoinnin edistäminen:

Palvelualue on hakenut kaupunginhallituksen kehittämismäärärahasta 0,5 milj. euroa kattamaan tiedossa olevia taloudellisia haasteita useissa eri yksiköissä. Vuoden 2017 toiminta on suunniteltu ja osittain myös käynnistynyt oletuksella, että kehittämismäärärahasta saadaan anottu lisämääräraha.

Kasvu ja oppiminen:

Päivähoitomaksut ovat alentuneet 1.3.2017 alkaen, joten varhaiskasvatuspalvelujen toimintatuotot eivät toteudu talousarvion mukaisesti. Myös varhaiskasvatuspalvelujen menojen toteutuminen talousarvion mukaisena on haasteellista.

Perusturva:

Hoivapalveluiden henkilöstökulujen arvioidaan ylittyvän talousarviosta kotihoidon kasvaneen asiakastarpeen edellyttämän henkilöstölisäyksen vuoksi. Erityisryhmien asumispalveluissa ei varauduttu palvelutarpeen kasvuun, tämä aiheuttaa riskin talousarvion toteutumiselle. Uusien vanhusten asumispalvelupaikkojen hankintaan on painetta. Vuoden alkupuolella lastensuojelutyö on lisääntynyt ja avohuollon tukitoimina tehtyjen sijoitusten määrä on tilapäisesti kasvanut. Kelan ongelmat perustoimeentulotuen järjestämisessä heikentävät myös kuntataloutta, koska toimeentulon pettäessä asiakkaat mahdollisesti siirtyvät kaupungin hoitaman täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen piiriin.

Perusturva- ja terveyslautakunta on hakenut kaupunginhallitukselta kaupunginhallituksen kehittämisrahaa 2 miljoonaa euroa.

Terveydenhuolto:

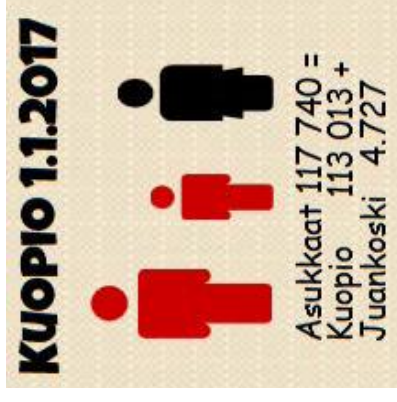
Kuopion kaupungin talousarviossa on varattu erikoissairaanhoidon maksuosuuksiin 148,1 milj. euroa, mikä on 1,9 milj. euroa vähemmän kuin Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin esitys.

Yleishallinto:

Kaupunginhallituksen kuluihin on kirjattu 0,7 milj. euroa Kuopion kaupungin osuutta telepalveluiden hankintaa koskevan riidan oikeudenkäynti- ym. kuluihin. Talousarviossa ei ole varauduttu näihin kuluihin, osa kuluista saadaan katettua yleishallinnon muilla säästöillä.

Kuukausiraportissa oleva ydinkaupungin tilinpäätösennuste on talousarvion mukainen. Tällöin tilikausi on alijäämäinen 11,1 milj. euroa. Talousarvion mukaan koko kaupungin tilikausi on alijäämäinen 8,7 milj. euroa.

Väestönmuutos tammi-helmikuussa 2017

Kuopion väestönlisäys tammi-helmikuussa 2017

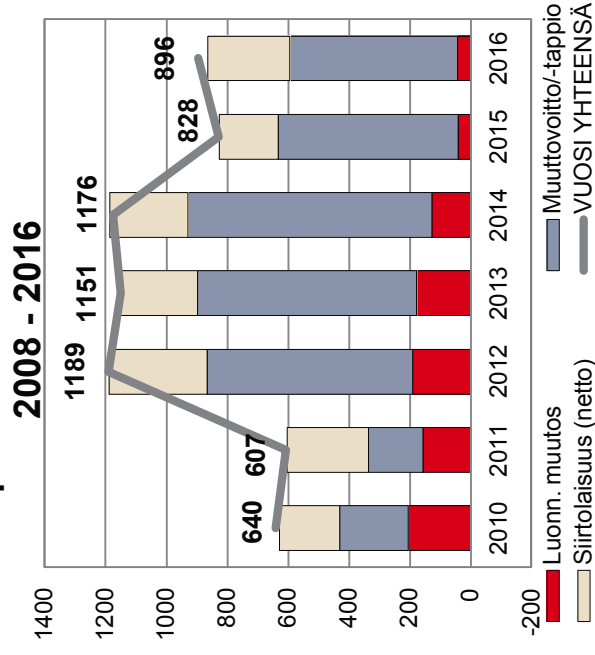
Tammi-helmikuun tiedoilla ei voi vielä ennakoida tulevaa vuotta.

Vuoden 2016 Kuopion (ja Juankosken) väestönlisäys oli 825 henkeä. Kuopion ja Juankosken kuntaliitoksen jälkeen 1.1.2017 väkiluku on 117 740.

Kuopion väestö	2016/ tammi-helmi	2017/ tammi-helmi
Ennakkoväkiluku kuukauden lopussa	116 992	117 745
Väestönmuutos yhteensä	67	5
Luonnollinen väestönmuutos	-26	4
Syntyneet lapset	177	192
Kuolleet	203	188
Muuttoliike yht.	93	1
Kuntien välinen muutto yht.	76	-33
Tulomuutto	834	764
Lähtömuutto	758	797
Siirtolaisuus yhteensä	17	34

Lähde: Tilastokeskus / Pohjois-Savon liitto

Kuopion väestönmuutokset 2008 - 2016

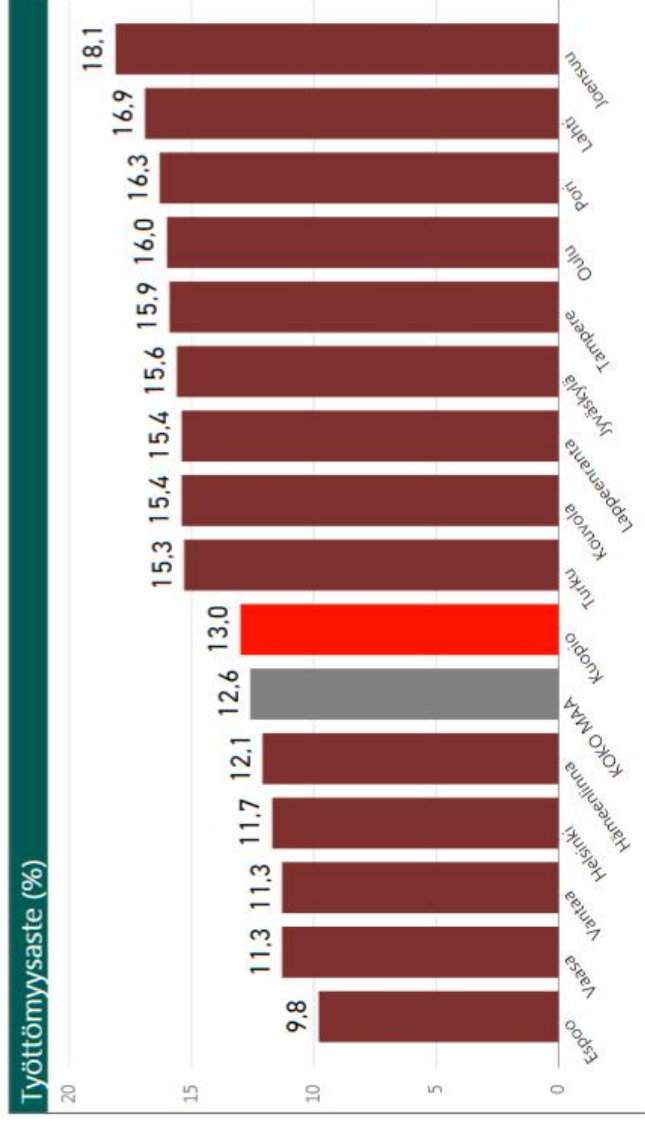

Työttömyys helmikuu 2017

Kuopiossa oli helmikuun lopussa noin 7300 työtöntä, mikä oli noin 440 vähemmän kuin vuosi sitten. Työttömien määrä kääntyi laskuun kevään 2016 aikana, mutta pitkäaikaistyöttömien määrä (2542 02/2017) kasvoi edelleen. Kuopion maksama Kelan työmarkkinatuen osuus oli 942.000 euroa helmikuussa 2017 (02/2016 930.000 e).

Kuopion työttömyysaste 13,0 % on matala verrattuna muihin vastaavan kokoisiin kaupunkeihin. Työttömyysaste oli 0,9 %-yksikköä alempi kuin edellisenä vuonna.

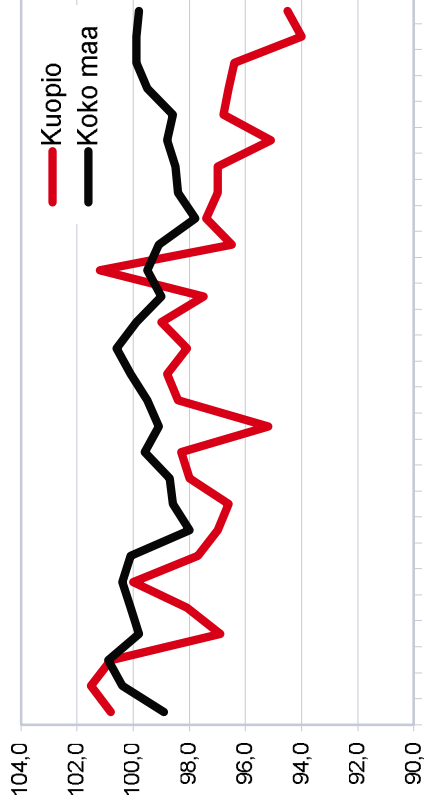
Asuminen 2016 – Asuntojen hinnat ja vuokrat

Vanhojen kerrostaloasuntojen hinnat laskusuunnassa

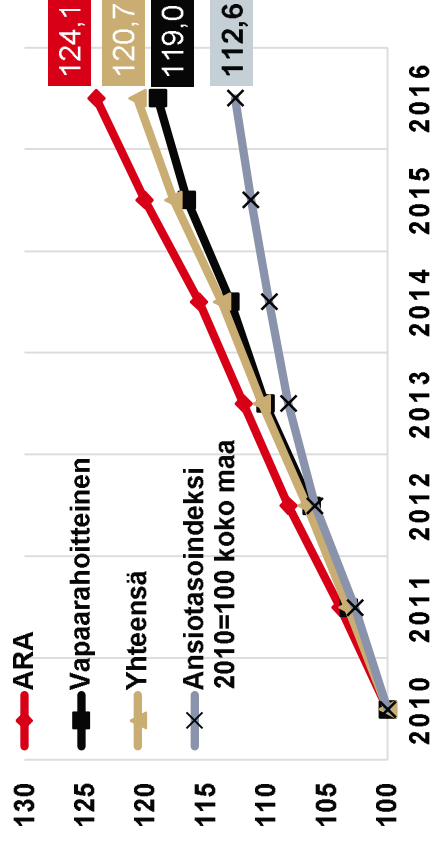
Kuopion vanhojen kerrostaloasuntojen neliöhinnat laskivat reaalisesti hintaindeksiin mukaan edelliseen vuoteen verrattuna 1,2 %.

Kuopiossa vuonna 2016 myytyjen kerrostaloasuntojen keskimääräinen neliöhinta oli 1976 euroa. Koko maassa vuonna 2016 myytyjen kerrostaloasuntojen keskimääräinen neliöhinta oli 2464 e/m².

Vanhojen kerrostaloasuntojen hinnat reaali-indeksiin mukaan vuosina 2010-2016

Vuokrien kehitys Kuopiossa 2010 - 2016 (indeksi 2010=100)

Vuokrat nousivat Kuopiossa 2,5 %

Vuonna 2016 Kuopiossa vapaarahoitteisten asuntojen keskineliövuokra oli 13,13 e ja Ara-asuntojen 11,13 e. Vuokrat nousivat keskimäärin 2,5 %. Ara-asunnoissa vuokrat nousivat hieman vapaarahoitteisia vuokria nopeammin. Koko maassa vuokrat nousivat keskimäärin 2,2 %.

Viidessä vuodessa (2010-2015) Kuopion vuokrien nousu oli keskimäärin 19,2 %, Ara-asunnoissa 22,2 % ja vapaarahoitteisissa 17,1 %. Ansiotason nousi ansiotasoindeksiin mukaan oli 12,6 %.

Kuopion seudun yritysten liiketoiminta vuonna 2016

Kuopion seudun yritysten liikevaihdon kasvu 3,6 % Kuopion seudun (Kuopio ja Siilinjärvi) yritysten yhteenlaskettu liikevaihto oli vuoden 2016 lopulla 5 433 milj. euroa. Lisäystä edelliseen vuoteen oli noin 200 milj. euroa, 3,6 %. Liikevaihdon kasvu oli hieman vahvempaa kuin koko maassa. Koko maassa liikevaihto kasvoi noin 2,4 %.

Kuopion seudulla liikevaihto kasvoi eniten rakentamisen, kaupan ja kuljetuksen toimialoilla sekä matkailussa. Teollisuuden toimialalla liikevaihto supistui, vaikka metalli- ja elintarviketeollisuudessa olikin molemmissa pientä kasvua.

Palkkasumma kasvoi 3,5 % vuonna 2016

Yritysten palkkasumma Kuopion seudulla oli noin 1 930 milj. euroa. Kasvua edellisvuoteen oli noin 65 milj. euroa, 3,5 %. Koko maassa palkkasumma kasvoi noin 1,5 %.

Vienti supistui 4,4 % vuonna 2016

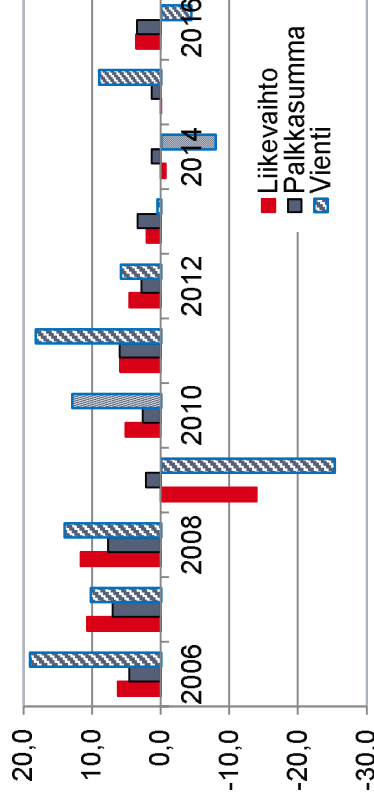
Kuopion seudun vienti oli 550 milj. euroa. Viennin osuus oli noin 10 % liikevaihdosta. Vienti väheni edellisvuodesta 26 milj. euroa eli 4,4 %. Koko maassa vienti supistui 0,6 %.

Kuopion seudun vienti painottuu vahvasti teollisuuteen, jonka osuus on 70 %. Teollisuuden vienti supistui vuodessa noin 40 milj. euroa eli noin 9 %.

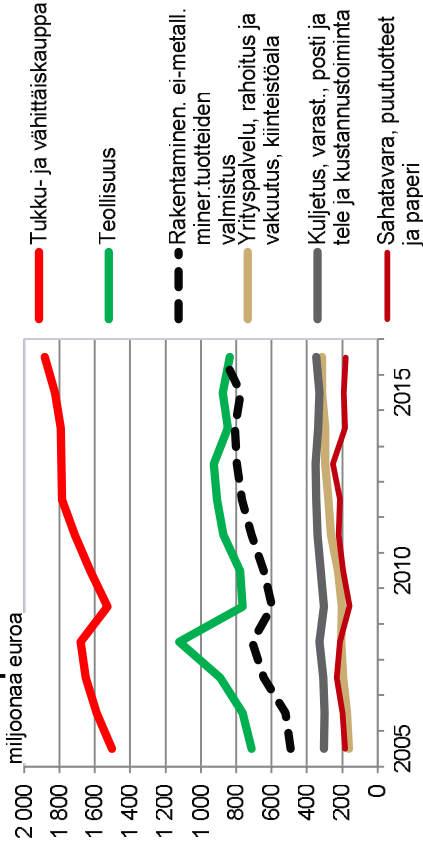
[Lue myös: Pohjois-Savon Liiton aluetalouskatsaus](#)

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Kuopion seudun yritysten liikevaihdon, palkkasumman ja viennin vuosimuutokset (%)

Liikevaihdon kehitys suurimmilla toimialoilla Kuopion seutukunnassa vuosina 2005-2016

TULOSLASKELMA / YDINKAUPUNKI

	TP 2016	TA + TAMU 2017	TPE 2017	Muutos-% TPE-17/ TP-16	Muutos-% TA-17/ TPE-17	TOT 2016 03	TOT 2017 03	Muutos-% Tot-17/ Tot-16	TA:N Tot-%
	Milj.€	Milj.€	Milj.€			Milj.€	Milj.€		
TOIMINTATUOTOT									
Myyntituotot	51,7	45,1	45,6	-11,7 %	1,3 %	11,7	12,7	8,6 %	28,2 %
Maksutuotot	39,4	42,1	42,2	7,0 %	0,1 %	9,9	10,5	6,2 %	25,0 %
Tuet ja avustukset	22,3	17,4	17,3	-22,4 %	-0,4 %	6,0	3,1	-48,3 %	17,8 %
Vuokratuotot	21,6	22,4	22,2	2,6 %	-0,8 %	2,1	2,0	-4,5 %	8,8 %
Muut toimintatuotot	9,0	14,0	13,6	52,3 %	-2,2 %	1,7	1,5	-12,3 %	11,0 %
TOIMINTATUOTOT	144,1	140,9	141,0	-2,1 %	0,0 %	31,4	29,8	-5,0 %	21,2 %
Henkilöstökulut									
Palkat ja palkkiot	-203,8	-216,5	-216,9	6,5 %	0,2 %	-49,0	-51,5	5,0 %	23,8 %
Henkilösivukulut									
Eläkekulut	-51,7	-50,1	-50,5	-2,4 %	0,8 %	-12,6	-12,5	-1,0 %	24,9 %
Muut henkilösivukulut	-13,7	-11,4	-10,8	-21,2 %	-5,2 %	-3,3	-2,6	-22,3 %	22,4 %
Henkilöstökulut yhteensä	-269,2	-278,0	-278,2	3,4 %	0,1 %	-64,9	-66,5	2,5 %	23,9 %
Palvelujen ostot									
- Asiakaspalvelujen ostot	-227,9	-236,5	-237,4	4,2 %	0,4 %	-52,2	-56,4	8,1 %	23,9 %
- Muiden palvelujen ostot	-117,7	-131,0	-130,9	11,2 %	0,0 %	-27,1	-28,6	5,5 %	21,9 %
Palvelujen ostot yhteensä	-345,6	-367,4	-368,3	6,6 %	0,2 %	-79,3	-85,0	7,2 %	23,1 %
Muut toimintakulut yhteensä	-151,7	-143,9	-142,8	-5,8 %	-0,7 %	-34,9	-33,6	-3,8 %	23,3 %
TOIMINTAKULUT	-766,5	-789,3	-789,4	3,0 %	0,0 %	-179,1	-185,1	3,4 %	23,5 %
TOIMINTAKATE	-622,4	-648,4	-648,4	4,2 %	0,0 %	-147,7	-155,3	5,1 %	24,0 %
Verotulot	429,1	438,0	438,0	2,1 %	0,0 %	111,0	113,3	2,0 %	25,9 %
Valtionosuudet	182,7	197,0	197,0	7,8 %	0,0 %	45,4	49,4	8,9 %	25,1 %
Rahoitustuotot ja -kulut	7,0	5,7	5,7	-17,9 %	0,0 %	0,9	1,0	13,5 %	16,9 %
Liikelaistosten peruspääoman tuotot	18,1	18,6	18,6	3,1 %	0,0 %	4,5	4,7	3,1 %	25,0 %
VUOSIKATE	14,5	11,0	11,0	-24,2 %	0,0 %	14,1	13,1	-7,1 %	119,1 %
Suunn.mukaiset poistot	-18,1	-22,3	-22,3	23,0 %	0,0 %	-4,7	-4,8	1,4 %	21,6 %
Arvonlennut	-4,6								
Satunnaiset tuotot	5,2	0,0	0,0	-100,0 %		0,0	0,0		
Satunnaiset kulut	-4,4								
TILIKAUDEN TULOS	-7,4	-11,3	-11,3	52,2 %	0,0 %	9,3	8,3	-11,4 %	-73,3 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-7,4	-11,3	-11,3	52,7 %	0,0 %	9,3	8,3	-11,4 %	-73,3 %

Verotulot 2017

Verotulojen toteutuma vuonna 2016 oli 429,1 milj. euroa. Kertymä oli 3,4 milj. euroa (0,8 %) talousarviota suurempi. Toteutuma oli edellisen vuoden tasolla, sillä se oli 0,2 milj. euroa (0,1 %) edellisvuotta vähemmän. Tuloveroprosentti ja kiinteistöveroprosentit olivat vuoden 2015 tasolla. Kunnallisverotulojen kertymä oli 372,4 milj. euroa, kasvua 3 milj. euroa (0,8 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Yhteisöverotulojen kertymä oli 20,5 milj. euroa, mikä on 1,3 milj. euroa (6 %) edellisvuotta vähemmän. Yhteisöveron vaimeaa kehitystä selittää mm. kuntien korotetun yhteisöveron jako-osuuden poistuminen. Kiinteistöverotulojen toteutuma on 36,3 milj. euroa, mikä on 1,9 milj. euroa (5 %) vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Vuonna 2016 koko maassa verotulojen kasvu oli 1,4 %, joten Kuopion verotulojen kasvu oli heikompaa kuin koko maassa keskimäärin.

Vuoden 2017 talousarviossa verotulojen määrä on 438 milj. euroa. Talousarvion verotulojen määrä on 5,9 milj. euroa pienempi Kuopion ja Juankosken yhteenlaskettua vuoden 2016 verotulokertymä. Vuoden 2017 verotulokertymää pienentävät kilpailukykysovimuksen ja hallituksen veronkevennyspaketin vaikutukset. Veroprosentteja ei korotettu vuodelle 2017.

Verotulojen kertymä maaliskuun lopussa oli 113,3 milj. euroa. Verotulokertymä on 2,3 milj. euroa (2 %) suurempi kuin Kuopion vuotta aiempi verokertymä, mutta 1,8 milj. euroa ja 1,6 % pienempi kuin Kuopion ja Juankosken yhteenlaskettu verokertymä vuotta aikaisemmin. Kunnallisveron tilitykset ovat 107,8 milj. euroa, vähennystä 1,9 milj. euroa (1,9 %) Kuopion ja Juankosken yhteenlaskettuun verokertymään viime vuonna vastaavaan aikaan. Yhteisöveron tilitykset ovat 5,3 milj. euroa ja kiinteistöveron 0,3 milj. euroa, ne ovat samalla tasolla kuin edellisenä vuonna.

Suomen Kuntaliiton helmikuun lopussa päivitettyssä koko maan kuntien ennusteessa verotuloja arvioidaan kertyvän kuluvana vuonna 21,9 mrd. euroa, mikä on 1 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kunnallisverotuoton arvioidaan vähentyvän 1,9 %, mutta yhteisöverotuoton arvioidaan kasvavan 1,4 % ja kiinteistöverotuoton 6,6 %. Ennuste perustuu Verohallinnon maksuunpanotilastoon, tilityserittelyihin ja kiinteistötietoihin sekä yleisiin talousennusteisiin. Ensimmäinen kuntakohtainen ennustekehikko julkaistaan myöhemmin keväällä.

Kiinteistöveron kunnittaisten ennakkotietojen (10.3.2017) mukaan Kuopion kaupungin kiinteistöverot verovuodelta 2017 ovat 38,6 milj. euroa (+0,5 %), mikä on talousarvion mukainen. Koko maassa kiinteistöverojen maksuunpano kasvoi edellisvuodesta noin 124 milj. eurolla (7,5 %) ollen 1 800 milj. euroa.

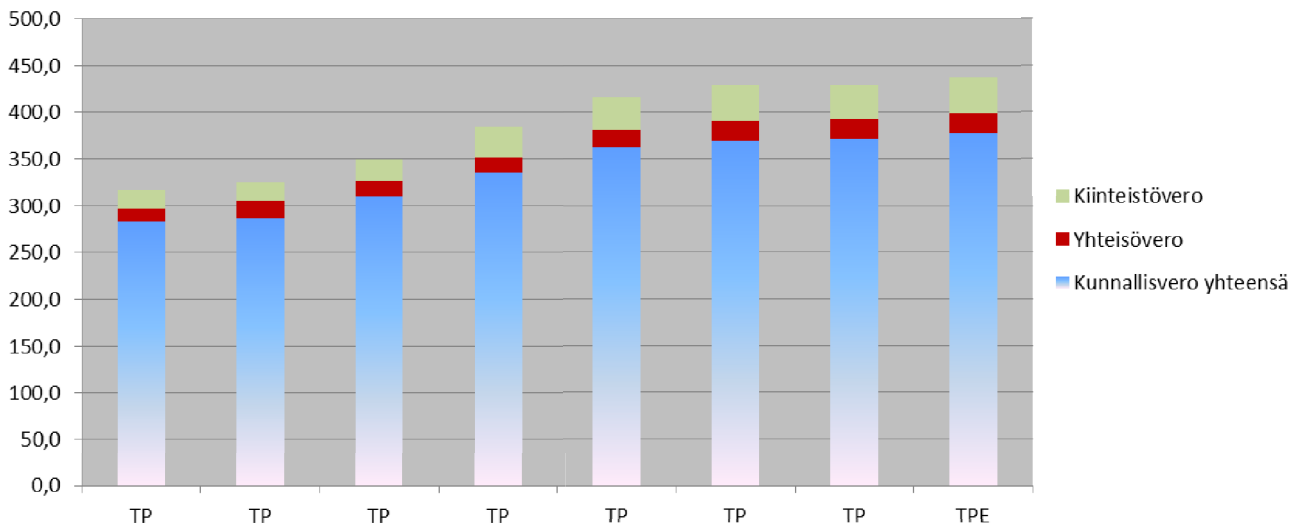
Kuukausiraportissa verotuloennuste on talousarvion mukaisesti 438 milj. euroa.

VEROTULOENNUSTE 2017		
	TA 2017	TPE 2017
Kunnallisvero	378,4	378,4
Yhteisövero	21,1	21,1
Kiinteistövero	38,5	38,5
Yhteensä	438,0	438,0

VEROTULOJEN MUUTOS 2016-2017					
	TP 2016 Kuopio	TP 2016 Kuopio ja Juankoski	TPE 2017	Ero	
				Milj. €	%
Kunnallisvero	372,4	385,1	378,4	-6,7	-1,7 %
Yhteisövero	20,5	21,1	21,1	0,0	-0,1 %
Kiinteistövero	36,3	37,6	38,5	0,9	2,3 %
Yhteensä	429,1	443,9	438,0	-5,9	-1,3 %

VEROTILITYSTEN MUUTOS 2016-2017				
Tammi-maaliskuu	2016 Kuopio	2016 Kuopio ja Juankoski	2017	Muutos %
Kunnallisvero	105,7	109,7	107,8	-1,7 %
Yhteisövero	5,0	5,1	5,3	2,5 %
Kiinteistövero	0,3	0,3	0,2	-30,8 %
Yhteensä	111,0	115,1	113,3	-1,6 %

Verotulot 2010-2017

Valtionosuudet 2017

Ministeriöiden vuoden vaihteen päätösten mukaan Kuopion kaupungille maksetaan peruspalvelujen valtionosuutta sekä opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuutta yhteensä 197,8 milj. euroa. Tämä on 0,8 milj. euroa enemmän kuin kuluvan vuoden talousarviossa. Valtionosuudet ovat täsmentyneet talousarvion laadinnan jälkeen mm. yksikköhintojen ja kertoimien osalta sekä verovuoden 2015 verotuksen valmistuttua. Valtionosuuspäätösten perusteella kuluvan vuoden valtionosuudet ovat reilut 15 milj. euroa suuremmat kuin Kuopion valtionosuudet viime vuonna. Sen sijaan valtionosuudet ovat lähes samalla tasolla kuin Kuopion ja Juankosken yhteenlasketut valtionosuudet viime vuonna, kulvana vuonna ne ovat 0,4 milj. euroa pienemmät. Kuukausiraportin valtionosuusennuste on talousarvion mukaisesti 197 milj. euroa.

Maaliskuun loppuun mennessä valtionosuuksia on tilitetty 49,4 milj. euroa, kertymä on 4 milj. euroa ja vajaat 9 % suurempi kuin Kuopion vuotta aiemmat valtionosuudet. Kertymä on lähes samalla tasolla kuin Kuopion ja Juankosken yhteenlasketut valtionosuudet vuosi sitten, vain 0,2 milj. euroa suuremmat kuin vuotta aiemmin.

Kuntaliitoksista maksettavat yhdistymisavustukset ja valtionosuusmenetyksen korvaukset käsitellään toimintatuloihin sisältyvinä erinä eikä tämän otsikon alla käsiteltyinä varsinaisina valtionosuuksina. Yhdistymisavustukset ovat yhteensä 2,3 milj. euroa ja valtionosuusmenetyksien korvaukset yhteensä 3,6 milj. euroa, yhteensä 5,9 milj. euroa.

VALTIONOSUUSENNUSTE 2017		
	TA 2017	TPE 2017
Peruspalvelujen valtionosuus	200,8	200,8
siitä verotulotasaus	31,3	31,3
Muut opetus- ja kulttuuritoimen vo	-3,8	-3,8
Yhteensä	197,0	197,0

VALTIONOSUUKSIEN MUUTOS 2016-2017					
	TP 2016 Kuopio	TP 2016 Kuopio ja Juankoski	TPE 2017	Ero	
				Milj.€	%
Peruspalvelujen valtionosuus	189,0	205,0	200,8	-4,2	-2,0 %
siitä verotulotasaus	23,7	27,6	31,3	3,7	13,4 %
Muut opetus- ja kulttuuritoimen vo	-6,3	-6,8	-3,8	3,0	-44,1 %
Yhteensä	182,7	198,2	197,0	-1,2	-0,6 %

VALTIONOSUUKSIEN MUUTOS 2016-2017					
Tammi-maaliskuu	2016 Kuopio	2016 Kuopio ja Juankoski	2017	Ero	
				Milj.€	%
Peruspalvelujen valtionosuus	47,1	51,2	50,3	-0,9	-1,8 %
siitä verotulotasaus	3,9	7,0	21,7	14,7	210,3 %
Muut opetus- ja kulttuuritoimen vo	-1,7	-1,9	-0,8	1,1	-56,2 %
Yhteensä	45,4	49,3	49,4	0,1	0,3 %

Lainakanta 03 / 2017

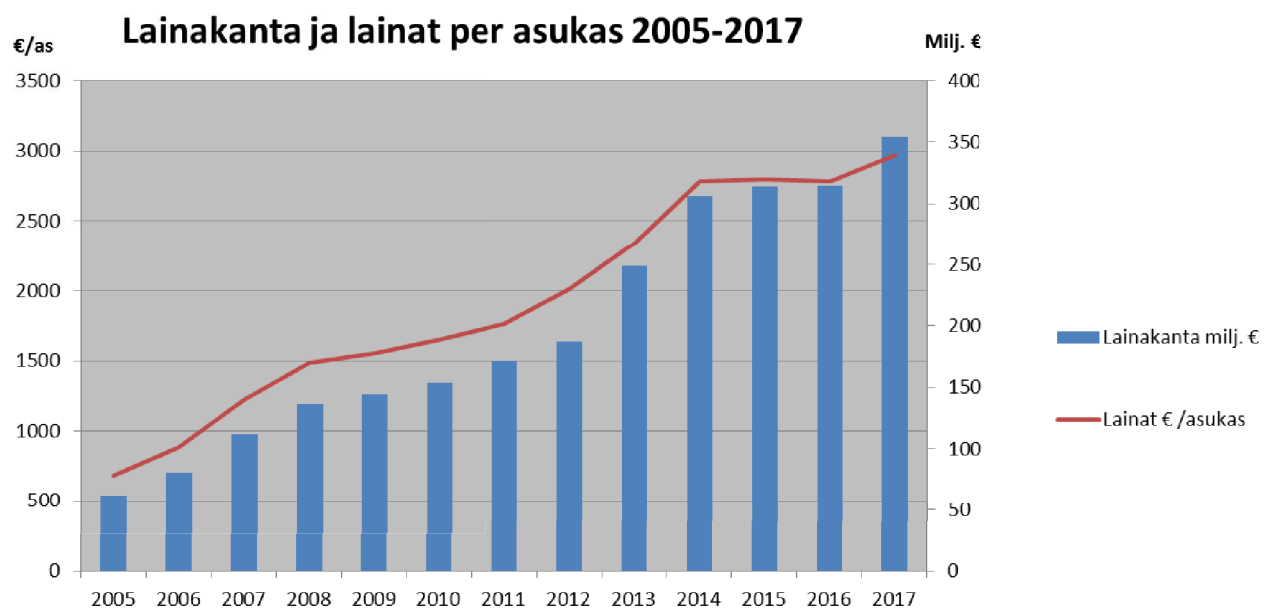
Lainakanta joulukuun 2016 lopussa oli 314,4 milj. euroa. Lainojen määrä lisääntyi vuoden 2016 aikana 58 milj. euroa ja lainoja lyhennettiin 57,7 milj. euroa. Lainakanta vuoden 2016 lopussa oli 2.782 euroa/asukas.

Vuoden 2017 talousarviossa on varattu 82 milj. euroa pitkäaikaisten lainojen lisäykseen ja 67,1 milj. euroa pitkäaikaisten lainojen lyhennykseen. Talousarvion mukaan kaupungin velkamäärä kasvaisi vuoden aikana 14,9 milj. euroa. Kuopion ja Juankosken kuntaliitos lisäsi lainakantaa 25,2 milj. euroa, josta pitkäaikaista lainaa oli 7,5 milj. euroa ja lyhytaikaista 17,7 milj. euroa, joka maksetaan pois vuoden aikana. Lainakanta olisi vuoden 2017 lopussa siten 354,5 milj. euroa. Asukasta kohden laskettuna velkaa olisi talousarvion mukaisella kasvulla vuoden lopussa 2.972 euroa/asukas.

Maaliskuun loppuun mennessä pitkäaikaisten lainojen lisäys on 35 milj. euroa ja lyhennykset 21,3 milj. euroa. Korkokustannukset maaliskuun loppuun mennessä ovat olleet 1 milj. euroa. Ennusteen mukaan korkokustannukset tulevat olemaan noin 5,6 milj. euroa vuonna 2017.

LAINAKANNAN MUUTOS 2016-2017					
	TP 2016 Kuopio	TP 2016 Juankoski	TPE 2017	Ero	
				Milj.€	%
Lainakanta 1.1.	314,1		339,6	25,5	8,1 %
Lisäys	58,0		82,0	24,0	41,4 %
Vähennys	57,7		67,1	9,4	16,4 %
Lainakanta 31.12.	314,4	25,2	354,5	40,0	12,7 %
€/as					
€/asukas	2 783	5 319	2 972	189	6,8 %

LAINAKANNAN MUUTOS 2017		
	TA 2017	TPE 2017
Lisäys	82,0	82,0
Vähennys	67,1	67,1
Lainakannan muutos	14,9	14,9

PALVELUALUEIDEN SEURANTA JA ENNUSTE

Ydinkaupungin tilivelvolliset viranhaltijat:

- Kaupunginjohtaja
- Palvelualuejohtajat
- Asiakkuusjohtajat:
  - o Elinvoima- ja konsernipalvelu: strategiajohtaja, hallintojohtaja
  - o Kaupunkiympäristön palvelualue: kaupunkisuunnittelujohtaja, kaupungininsinööri, ympäristöjohtaja, kiinteistöjohtaja
  - o Kasvun ja oppimisen palvelualue: kasvatusjohtaja, opetusjohtaja
  - o Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue: hyvinvoinnin edistämisen johtajat
  - o Perusturvan palvelualue: kuntoutusjohtaja, perusturvajohtaja
  - o Terveystenhuollon palvelualue: kuntoutusjohtaja, terveysjohtaja

200004 Elinvoima- ja konsernipalvelu

Toteuma: tammi-maalis 2017

Tili	2016	Tot.%	2017	TA:N Tot.%	TP 2016	TA 2017	Tot.ennuste 2017	TA/Enn. erotus	TA/Enn. tot.%	Kasvu Enn./Ed.v	Kasvu %
Myyntituotot	3 094 567	24,9	3 195 851	25,9	12 449 564	12 353 906	12 333 649	-20 257	99,8	-115 915	-0,9
Maksutuotot	163 138	10,2	231 980	15,8	1 601 104	1 472 750	1 472 750	0	100,0	-128 354	-8,0
Tuet ja avustukset	79 273	6,8	35 541	1,6	1 167 169	2 257 545	2 257 803	258	100,0	1 090 635	93,4
Vuokratuotot	1 369	4,6	1 196	19,3	30 075	6 205	5 218	-987	84,1	-24 857	-82,6
Muut tuotot	7 263	28,3	25 875	364,4	25 628	7 100	28 085	20 985	395,6	2 457	9,6
Muut toimintatuotot	7 263	28,3	25 875	364,4	25 628	7 100	28 085	20 985	395,6	2 457	9,6
Toimintatuotot	3 345 609	21,9	3 490 444	21,7	15 273 539	16 097 506	16 097 506	0	100,0	823 966	5,4
Palkat ja oikaisuerät	-3 527 478	23,4	-3 517 876	21,8	-15 075 769	-16 110 405	-16 103 996	6 409	100,0	-1 028 227	6,8
Muut henkilösivukulut	-277 220	23,7	-187 344	22,1	-1 167 330	-849 258	-869 571	-20 313	102,4	297 759	-25,5
Eläkekulut	-815 047	23,1	-943 753	25,3	-3 521 733	-3 736 203	-3 759 101	-22 898	100,6	-237 367	6,7
Henkilöstökulut	-4 619 745	23,4	-4 648 973	22,5	-19 764 832	-20 695 866	-20 732 668	-36 802	100,2	-967 836	4,9
Asiakaspalvelujen ostot	-413 501	18,3	-581 041	17,6	-2 263 131	-3 292 330	-3 292 330	0	100,0	-1 029 199	45,5
Muiden palvelujen ostot	-852 425	20,5	-1 140 597	25,0	-4 148 570	-4 560 767	-4 563 497	-2 730	100,1	-414 926	10,0
Palvelujen ostot	-1 265 925	19,7	-1 721 638	21,9	-6 411 702	-7 853 097	-7 855 827	-2 730	100,0	-1 444 125	22,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-77 726	22,3	-28 392	10,3	-348 251	-274 413	-271 743	2 670	99,0	76 509	-22,0
Avustukset	-2 317 282	17,8	-2 010 016	15,7	-12 999 191	-12 764 248	-12 764 247	1	100,0	234 945	-1,8
Muut vuokratulut	-34 486	32,1	-38 833	22,9	-107 538	-169 898	-174 668	-4 770	102,8	-67 131	62,4
Sisäiset vuokratulut	-227 556	21,0	-277 725	25,5	-1 084 582	-1 090 506	-1 084 692	5 814	99,5	-110	0,0
Vuokratulut	-262 042	22,0	-316 559	25,1	-1 192 120	-1 260 404	-1 259 361	1 043	99,9	-67 241	5,6
Muut kulut	-9 381	7,7	-40 091	24,5	-121 517	-163 706	-127 889	35 817	78,1	-6 372	5,2
Muut toimintakulut	-9 381	7,7	-40 091	24,5	-121 517	-163 706	-127 889	35 817	78,1	-6 372	5,2
Toimintakulut	-8 552 102	20,9	-8 765 668	20,4	-40 837 613	-43 011 734	-43 011 734	0	100,0	-2 174 121	5,3
Toimintakate	-5 206 492	20,4	-5 275 225	19,6	-25 564 074	-26 914 228	-26 914 228	0	100,0	-1 350 154	5,3

TOIMINTA JA TALOUS - TOIMINTA JA TALOUS JA KORJAAVAT TOIMENPITEET

Konsernipalvelu ja vetovoimaisuuden palvelualue yhdistyivät yhdeksi palvelualueeksi, elinvoima- ja konsernipalveluksi vuoden alussa. Uudelle palvelualueelle siirtyi työllisyyspalvelut perusturvan palvelualueelta. Kuopio Innovation Oy:n toiminta integroitiin osaksi palvelualueetta.

Palvelualueen toiminta on käynnistynyt suunnitellun mukaisesti. Palvelualueen toimintatapoja on viety käytäntöön alkuvuoden aikana.

Palvelualueen henkilöstö on omalta osaltaan osallistunut maakuntaudistuksen valmisteluun.

TALOUSARVION PITÄVYYS - TALOUSARVION PITÄVYYTEEN LIITTYVÄT RISKIT

Työllisyyspalvelussa on riskejä talousarvion toteutumiselle. Työllistymisen osalta toimintatuottojen kertyminen talousarvion mukaisesti on epävarmaa lainsäädännön muuttuessa vuoden 2017 alusta. Pitkäaikaistyöttömyyden kasvu nostaa työmarkkinatuen kuntaosuutta, joten talousarviossa pysyminen on haasteellista. Eläketukea koskevat säännökset tulevat voimaan 1.6.2017, mutta työmarkkinatuen kuntaosuuksissa huomioitiin ko. uudistuksen vaikutus koko vuoden osalta.

Melan ilmoitus lomituspäivän kustannusten korvaamisesta on 0,6 milj. euroa talousarviota suurempi. Summa tarkentuu vuoden aikana käytön mukaisesti.

PALVELUJEN OSTOT - PALVELUJEN OSTOJEN JA HENKILÖTYÖVUOSIEN KEHITTÄMINEN

Palvelujen ostojen ja henkilötötyövuosien arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

310004 Kaupunkiympäristön palvelualue

Toteuma: tammi-maalis 2017

Tili	2016	Tot.%	2017	TA:N Tot.%	TP 2016	TA 2017	Tot.ennuste 2017	TA/Enn. erotus	TA/Enn. tot.%	Kasvu Enn./Ed.v	Kasvu %
Myyntituotot	4 916 265	23,2	5 721 841	26,6	21 168 996	21 483 775	21 517 640	33 865	100,2	348 644	1,6
Maksutuotot	739 165	17,4	1 765 294	49,3	4 237 685	3 583 826	3 880 844	297 018	108,3	-356 841	-8,4
Tuet ja avustukset	1 836	0,1	144 247	7,0	1 238 752	2 046 660	2 015 813	-30 847	98,5	777 061	62,7
Vuokratuotot	625 630	3,9	566 455	3,3	16 173 434	16 980 526	16 871 355	-109 171	99,4	697 921	4,3
Muut tuotot	133 826	7,0	440 547	22,6	1 919 273	1 945 926	1 987 311	41 385	102,1	68 038	3,5
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	1 010 850	24,6	405 302	9,9	4 109 296	4 100 000	3 867 749	-232 251	94,3	-241 548	-5,9
Muut toimintatuotot	1 144 677	19,0	845 849	14,0	6 028 570	6 045 926	5 855 060	-190 866	96,8	-173 510	-2,9
Toimintatuotot	7 427 572	15,2	9 043 687	18,0	48 847 436	50 140 713	50 140 713	0	100,0	1 293 276	2,6
Palkat ja oikaisuerät	-1 978 465	23,2	-2 150 536	22,3	-8 534 353	-9 631 575	-9 420 776	210 799	97,8	-886 423	10,4
Muut henkilösivukulut	-130 187	23,4	-104 668	21,0	-557 536	-497 971	-456 110	41 862	91,6	101 426	-18,2
Eläkekulut	-715 520	24,2	-661 699	23,5	-2 959 344	-2 816 662	-2 764 941	51 721	98,2	194 403	-6,6
Henkilöstökulut	-2 824 172	23,4	-2 916 902	22,5	-12 051 233	-12 946 208	-12 641 827	304 381	97,6	-590 594	4,9
Asiakaspalvelujen ostot	0	0,0	-1 890	0,0	0		0	0	0,0	0	0,0
Muiden palvelujen ostot	-6 837 933	21,0	-7 911 053	21,3	-32 524 565	-37 117 473	-37 367 524	-250 051	100,7	-4 842 959	14,9
Palvelujen ostot	-6 837 933	21,0	-7 912 943	21,3	-32 524 565	-37 117 473	-37 367 524	-250 051	100,7	-4 842 959	14,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-426 083	25,6	-405 600	22,4	-1 664 149	-1 812 052	-1 862 650	-50 598	102,8	-198 501	11,9
Avustukset	-96 246	7,2	-80 403	5,5	-1 343 216	-1 466 700	-1 464 703	1 997	99,9	-121 488	9,0
Muut vuokratulot	-21 059	21,2	-21 368	13,4	-99 372	-159 488	-139 121	20 367	87,2	-39 749	40,0
Sisäiset vuokratulot	-288 287	25,0	-309 693	25,0	-1 155 022	-1 236 634	-1 240 558	-3 924	100,3	-85 536	7,4
Vuokratulot	-309 346	24,7	-331 060	23,7	-1 254 394	-1 396 122	-1 379 678	16 444	98,8	-125 285	10,0
Muut kulut	-32 370	7,5	-12 828	2,9	-434 147	-435 813	-402 669	33 144	92,4	31 478	-7,3
Käyttöomaisuuden myyntitappiot	-284	72,1	-55 317	0,0	-394		-55 317	-55 317	-5531706,0	-54 923	13935,2
Muut toimintakulut	-32 654	7,5	-68 145	15,6	-434 541	-435 813	-457 986	-22 173	105,1	-23 445	5,4
Toimintakulut	-10 526 434	21,4	-11 715 054	21,2	-49 272 098	-55 174 368	-55 174 368	0	100,0	-5 902 270	12,0
Toimintakate	-3 098 862	729,7	-2 671 367	53,1	-424 661	-5 033 655	-5 033 655	0	100,0	-4 608 994	1085,3

TOIMINTA JA TALOUS - TOIMINTA JA TALOUS JA KORJAAVAT TOIMENPITEET

Toiminnan ja talouden arvioidaan toteutuvan suunnitellun mukaisesti.

TALOUSARVION PITÄVYYS - TALOUSARVION PITÄVYYTEEN LIITTYVÄT RISKIT

Kaupunkiympäristön palvelualueen luonteesta johtuen myyntivoittoihin liittyy riski niiden toteutumisen osalta.

PALVELUJEN OSTOT - PALVELUJEN OSTOJEN JA HENKILÖTYÖVUOSIEN KEHITTYMINEN

Palvelujen ostojen ennustetaan olevan talousarvion mukaiset ja henkilötövuosien kehittyminen noudattaa henkilöstö-suunnitelmaa.

410004 Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue

Toteuma: tammi-maalis 2017

Tili	2016	Tot.%	2017	TA:N Tot.%	TP 2016	TA 2017	Tot.ennuste 2017	TA/Enn. erotus	TA/Enn. tot.%	Kasvu Enn./Ed.v	Kasvu %
Myyntituotot	679 517	33,9	219 574	18,6	2 003 947	1 183 210	1 220 986	37 776	103,2	-782 961	-39,1
Maksutuotot	1 563 931	32,9	1 583 005	30,1	4 750 776	5 254 692	5 164 125	-90 567	98,3	413 349	8,7
Tuet ja avustukset	241 954	43,2	358 426	113,8	559 468	315 005	411 187	96 182	130,5	-148 281	-26,5
Vuokratuotot	688 277	30,1	604 056	25,4	2 286 978	2 377 726	2 335 953	-41 773	98,2	48 974	2,1
Muut tuotot	194 702	33,9	286 750	55,1	574 664	519 976	576 803	56 827	110,9	2 139	0,4
Muut toimintatuotot	194 702	33,9	286 750	55,1	574 664	519 976	576 803	56 827	110,9	2 139	0,4
Toimintatuotot	3 368 380	33,1	3 051 810	31,6	10 175 834	9 650 609	9 709 053	58 444	100,6	-466 781	-4,6
Palkat ja oikaisuerät	-3 485 080	24,2	-3 488 274	23,4	-14 423 403	-14 886 356	-14 926 282	-39 926	100,3	-502 879	3,5
Muut henkilösivukulut	-224 799	24,1	-167 898	21,6	-931 257	-778 292	-728 869	49 423	93,6	202 387	-21,7
Eläkekulut	-845 145	24,4	-778 690	23,3	-3 462 850	-3 343 737	-3 326 014	17 723	99,5	136 837	-4,0
Henkilöstökulut	-4 555 024	24,2	-4 434 862	23,3	-18 817 510	-19 008 385	-18 981 165	27 220	99,9	-163 655	0,9
Asiakaspalvelujen ostot		0,0	-50 500	8,3		-608 666	-608 666	0	100,0	-608 666	0,0
Muiden palvelujen ostot	-1 302 612	23,0	-1 236 537	23,1	-5 653 100	-5 353 470	-5 351 994	1 476	100,0	301 106	-5,3
Palvelujen ostot	-1 302 612	23,0	-1 287 037	21,6	-5 653 100	-5 962 136	-5 960 660	1 476	100,0	-307 560	5,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-439 586	27,2	-443 977	31,3	-1 614 842	-1 416 800	-1 505 451	-88 651	106,3	109 391	-6,8
Avustukset	-495 424	14,2	-870 917	23,8	-3 484 404	-3 655 304	-3 654 640	664	100,0	-170 236	4,9
Muut vuokratulot	-39 306	18,3	-31 820	11,5	-214 705	-276 707	-266 897	9 810	96,5	-52 192	24,3
Sisäiset vuokratulot	-3 580 964	24,8	-3 658 856	24,8	-14 457 604	-14 762 959	-14 767 854	-4 895	100,0	-310 250	2,1
Vuokratulot	-3 620 270	24,7	-3 690 676	24,5	-14 672 309	-15 039 666	-15 034 751	4 915	100,0	-362 442	2,5
Muut kulut	-27 750	21,6	-35 262	21,6	-128 651	-163 443	-167 506	-4 063	102,5	-38 855	30,2
Muut toimintakulut	-27 750	21,6	-35 262	21,6	-128 651	-163 443	-167 506	-4 063	102,5	-38 855	30,2
Toimintakulut	-10 440 665	23,5	-10 762 730	23,8	-44 370 815	-45 245 734	-45 304 172	-58 438	100,1	-933 357	2,1
Toimintakate	-7 072 285	20,7	-7 710 920	21,7	-34 194 981	-35 595 125	-35 595 119	6	100,0	-1 400 138	4,1

TOIMINTA JA TALOUS - TOIMINTA JA TALOUS JA KORJAAVAT TOIMENPITEET

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 27.3.2017 seuraavat talousarviomuutokset, yhteensä -235 046 €

- henkilösiirto perusturvan palvelualueelta, lisää toimintakuluja -26 181 €
- teatterin v. 2016 positiivisen tuloksen siirto v. 2017, lisää toimintakuluja -129 981 €
- musiikkikeskuksen v. 2016 positiivisen tuloksen siirto v. 2017, lisää toimintakuluja -78 884 €

Kuopion kaupungin ja Tahko Spa Oy:n välinen yhteistyösopimus uimahallipalveluiden järjestämisestä on siirtynyt alkamaan 1.4.2017 lukien. Tahko Spa Oy:lle maksettavien korvausten osuus jää tänä vuonna 151 500 € alle talousarvion ja vastaavasti myös tulojen toteutuma jää alle talousarvion.

TALOUSARVION PITÄVYYS - TALOUSARVION PITÄVYYTEEN LIITTYVÄT RISKIT

Kh:n kehittämismäärärahasta on haettu 500 000 € kattamaan tiedossa olevia kuluvan vuoden taloudellisia haasteita:

- 55 000 € kirjaston tulovajeen kattamiseen (uusi kirjastolaki poisti varausmaksun)
- 109 000 € kirjastoaineiston pitämiseksi v. 2016 tasolla
- 50 000 € museon tulovajeen kattamiseen (tulotavoite nostettu liian korkeaksi)
- 60 000 € museon näyttelytoiminnan tuottamiseen (olemassa olevien sopimusten toteuttaminen)
- 60 000 € kansalaistoiminnan aktivointiyksikön toimintakulujen kattamiseen: Alavan toimintakeskuksen puolen vuoden vuokra 20 000 € ja kh:n päättämien avustusten korotusten kattaminen 40 000 €
- 66 000 € kansalaisopiston toimintakulujen kattamiseen: kurssitarjonta pystytään pitämään monipuolisena ja koko toiminta-alueen kattavana, myös maaseutualueilla pystytään turvaamaan toiminnan jatkuvuus nykyisellä tasolla
- 100 000 € musiikkikeskuksen toimintakulujen kattamiseen: vakinaisen henkilökunnan palkkakuluihin sekä välittömiin/pakollisiin hankintoihin.

Vuoden 2017 toiminta on suunniteltu ja on jo osaksi myös käynnistynyt sillä olettamuksella, että em. lisämäärärahat tullaan saamaan kuluvan vuoden talousarvioon.

PALVELUJEN OSTOT - PALVELUJEN OSTOJEN JA HENKILÖTYÖVUOSIEN KEHITTYMINEN

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen henkilötyövuosien määrä on vähentynyt 2,0 edelliseen vuoteen verrattuna. Vähennystä on omatoimisen hyvinvoinnin palveluissa (1,0) ja ohjatun hyvinvoinnin palveluissa (1,2). Taidepalveluissa henkilötyövuosien määrä on lisääntynyt 0,2.

510004 Kasvun ja oppimisen palvelualue

Toteuma: tammi-maalis 2017

Tili	2016	Tot.%	2017	TA:N Tot.%	TP 2016	TA 2017	Tot.ennuste 2017	TA/Enn. erotus	TA/Enn. tot.%	Kasvu Enn./Ed.v	Kasvu %
Myyntituotot	774 384	23,3	848 200	21,6	3 319 354	3 925 964	3 901 359	-24 605	99,4	582 005	17,5
Maksutuotot	2 042 718	29,2	2 021 459	26,9	7 007 285	7 513 448	7 531 846	18 398	100,2	524 561	7,5
Tuet ja avustukset	2 245 658	70,1	1 287 572	47,4	3 204 562	2 718 901	2 803 578	84 677	103,1	-400 984	-12,5
Vuokratuotot	102 857	29,8	103 674	35,1	344 957	295 590	285 396	-10 194	96,6	-59 561	-17,3
Muut tuotot	5 973	25,9	5 767	7,1	23 047	81 772	13 497	-68 275	16,5	-9 550	-41,4
Muut toimintatuotot	5 973	25,9	5 767	7,1	23 047	81 772	13 497	-68 275	16,5	-9 550	-41,4
Toimintatuotot	5 171 589	37,2	4 266 671	29,4	13 899 204	14 535 675	14 535 675	0	100,0	636 471	4,6
Palkat ja oikaisuerät	-20 419 130	24,3	-21 501 900	24,4	-84 008 673	-88 110 563	-88 581 737	-471 174	100,5	-4 573 063	5,4
Muut henkilösivukulut	-1 368 814	24,3	-1 066 068	23,0	-5 625 434	-4 640 219	-4 388 210	252 010	94,6	1 237 224	-22,0
Eläkekulut	-4 326 318	24,4	-4 289 109	24,6	-17 716 807	-17 414 066	-17 477 720	-63 654	100,4	239 087	-1,3
Henkilöstökulut	-26 114 262	24,3	-26 857 076	24,4	-107 350 914	-110 164 848	-110 447 666	-282 818	100,3	-3 096 752	2,9
Asiakaspalvelujen ostot	-955 891	22,7	-932 078	19,6	-4 208 883	-4 764 541	-4 747 954	16 587	99,7	-539 071	12,8
Muiden palvelujen ostot	-7 581 736	25,8	-7 091 739	25,7	-29 405 816	-27 549 824	-27 268 563	281 261	99,0	2 137 253	-7,3
Palvelujen ostot	-8 537 628	25,4	-8 023 817	24,8	-33 614 700	-32 314 365	-32 016 517	297 848	99,1	1 598 182	-4,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-312 584	12,6	-338 306	13,5	-2 488 401	-2 510 989	-2 621 595	-110 606	104,4	-133 193	5,4
Avustukset	-2 520 905	21,2	-3 231 392	25,5	-11 882 929	-12 677 460	-12 557 181	120 279	99,1	-674 252	5,7
Muut vuokratulut	-43 274	23,4	-41 947	26,0	-184 943	-161 530	-178 972	-17 442	110,8	5 971	-3,2
Sisäiset vuokratulut	-9 637 084	25,0	-9 858 769	24,4	-38 501 753	-40 473 152	-40 495 345	-22 193	100,1	-1 993 592	5,2
Vuokratulut	-9 680 359	25,0	-9 900 715	24,4	-38 686 696	-40 634 682	-40 674 316	-39 634	100,1	-1 987 621	5,1
Muut kulut	-55 216	22,8	-44 850	14,5	-241 978	-308 895	-293 963	14 932	95,2	-51 985	21,5
Muut toimintakulut	-55 216	22,8	-44 850	14,5	-241 978	-308 895	-293 963	14 932	95,2	-51 985	21,5
Toimintakulut	-47 220 953	24,3	-48 396 157	24,4	-194 265 618	-198 611 239	-198 611 239	0	100,0	-4 345 620	2,2
Toimintakate	-42 049 364	23,3	-44 129 486	24,0	-180 366 414	-184 075 564	-184 075 564	1	100,0	-3 709 149	2,1

TOIMINTA JA TALOUS - TOIMINTA JA TALOUS JA KORJAAVAT TOIMENPITEET

Kaupunginvaltuuston päättämästä talousarviosta on vähennetty toimintakuluja 4 677 981 €. 1.1.2017 lukien luovuttiin sisäisestä ostopalvelusopimuksesta lastenneuvolan-, kouluterveydenhuolto- ja 2. asteen opiskeluterveydenhuoltopalvelujen ohjauksesta ja resursoinnista, talousarviomuutos tältä osin hyväksyttiin kv:ssä 27.3.2017.

TALOUSARVION PITÄVYYS - TALOUSARVION PITÄVYYTEEN LIITTYVÄT RISKIT

Varhaiskasvatuspalvelujen osalta toimintatuotot eivät tule toteutumaan talousarvion mukaisina päivähoitomaksujen alenemisen vuoksi, joka toteutettiin 1.3.2017 lukien. Lakimuutoksen myötä 2 ja 3 hengen perheiden tuloaraja nousee, jolloin näiltä perheiltä perittävä maksu pienenee. Euromääräinen ennuste tehdään huhtikuun jorassa, jolloin on tiedossa maaliskuun tulojen toteutuma. Myös varhaiskasvatuspalvelujen menojen toteutuminen talousarvion mukaisena tulee olemaan haasteellista mm. kiky-sopimuksen 0,6 M€ sopeutusvaatimuksen vuoksi sekä kertoimen muutoksen vuoksi (1.8.2016 lukien osa-aikaisessa hoidossa olevan lapsen kerroin nostettiin samalle tasolle kuin kokoaikaisen lapsen kerroin).

PALVELUJEN OSTOT - PALVELUJEN OSTOJEN JA HENKILÖTYÖVUOSIEN KEHITTYMINEN

Henkilötyövuosien määrässä on tapahtunut kasvua verrattuna edelliseen vuoteen 23,1 htv.

Kasvua on tapahtunut Juankosken kuntaliitoksen vuoksi varhaiskasvatuspalveluissa 9,5, perusopetus- ja nuorisopalveluissa 13,4 ja lukiokoulutuksessa 2,3 henkilötyövuotta. Vähennystä on kasvun ja oppimisen tuen palveluissa -2,3 henkilötyövuotta, vähennys johtuu siitä, että perheneuvola siirtyi 1.1.2017 lukien terveydenhuollon palvelualueelle.

610004 Perusturvan palvelualue

Toteuma: tammi-maalis 2017

Tili	2016	Tot. %	2017	TA:N Tot. %	TP 2016	TA 2017	Tot.ennuste 2017	TA/Enn. erotus	TA/Enn. tot. %	Kasvu Enn./Ed.v	Kasvu %
Myyntituotot	867 778	13,6	2 218 292	49,1	6 375 925	4 516 787	5 078 930	562 143	112,4	-1 296 996	-20,3
Maksutuotot	3 165 940	22,7	2 531 508	15,8	13 924 192	16 013 108	15 830 848	-182 260	98,9	1 906 656	13,7
Tuet ja avustukset	3 276 374	27,6	1 053 379	28,8	11 876 587	3 656 678	3 428 197	-228 481	93,8	-8 448 390	-71,1
Vuokratuotot	493 710	25,3	547 968	29,9	1 951 055	1 830 404	1 808 498	-21 906	98,8	-142 557	-7,3
Muut tuotot	226 948	19,2	196 063	7,9	1 183 320	2 491 651	2 362 157	-129 494	94,8	1 178 837	99,6
Muut toimintatuotot	226 948	19,2	196 063	7,9	1 183 320	2 491 651	2 362 157	-129 494	94,8	1 178 837	99,6
Toimintatuotot	8 030 750	22,7	6 547 209	23,0	35 311 078	28 508 628	28 508 629	1	100,0	-6 802 449	-19,3
Palkat ja oikaisuerät	-11 923 289	23,9	-12 024 077	24,6	-49 840 054	-48 916 283	-49 207 877	-291 594	100,6	632 177	-1,3
Muut henkilösivukulut	-772 126	23,4	-594 692	23,0	-3 296 770	-2 582 941	-2 438 512	144 429	94,4	858 258	-26,0
Eläkekulut	-2 898 316	24,1	-2 891 070	27,0	-12 034 727	-10 722 270	-10 993 294	-271 024	102,5	1 041 433	-8,7
Henkilöstökulut	-15 593 731	23,9	-15 509 839	24,9	-65 171 551	-62 221 494	-62 639 683	-418 189	100,7	2 531 868	-3,9
Asiakaspalvelujen ostot	-10 880 425	18,1	-12 516 055	21,5	-60 127 621	-58 318 037	-59 276 055	-958 018	101,6	851 565	-1,4
Muiden palvelujen ostot	-3 308 228	21,2	-2 979 489	15,2	-15 635 245	-19 605 278	-19 568 189	37 089	99,8	-3 932 944	25,2
Palvelujen ostot	-14 188 653	18,7	-15 495 544	19,9	-75 762 865	-77 923 315	-78 844 244	-920 929	101,2	-3 081 379	4,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-370 144	20,9	-443 833	20,6	-1 767 611	-2 153 930	-2 541 097	-387 167	118,0	-773 486	43,8
Avustukset	-9 197 629	22,0	-3 672 855	23,1	-41 763 640	-15 880 882	-16 102 352	-221 470	101,4	25 661 288	-61,4
Muut vuokratulut	-300 244	24,4	-279 485	29,5	-1 232 913	-947 284	-983 185	-35 901	103,8	249 728	-20,3
Sisäiset vuokratulut	-2 057 008	23,6	-2 121 810	22,4	-8 722 857	-9 488 393	-7 443 810	2 044 583	78,5	1 279 047	-14,7
Vuokratulut	-2 357 252	23,7	-2 401 296	23,0	-9 955 771	-10 435 677	-8 426 996	2 008 682	80,8	1 528 775	-15,4
Muut kulut	-98 020	18,3	-67 784	15,5	-536 487	-436 972	-497 898	-60 926	113,9	38 589	-7,2
Muut toimintakulut	-98 020	18,3	-67 784	15,5	-536 487	-436 972	-497 898	-60 926	113,9	38 589	-7,2
Toimintakulut	-41 805 428	21,4	-37 591 151	22,2	-194 957 926	-169 052 270	-169 052 270	0	100,0	25 905 656	-13,3
Toimintakate	-33 774 678	21,2	-31 043 942	22,1	-159 646 848	-140 543 642	-140 543 642	0	100,0	19 103 207	-12,0

TOIMINTA JA TALOUS - TOIMINTA JA TALOUS JA KORJAAVAT TOIMENPITEET

Perusturvan palvelualueen toiminnan ja talouden ennakoitaan toteutuvan talousarvion mukaisena.

TALOUSARVION PITÄVYYS - TALOUSARVION PITÄVYYTEEN LIITTYVÄT RISKIT

Hoivapalveluiden henkilöstökulut tulevat ylittämään talousarvion. Haasteiksi muodostuvat kiky -hyödyn realisoituminen ja kotihoidon voimakkaasti ja nopeasti kasvavan asiakastarpeen edellyttämät henkilöstölisäykset (30 htv). Erityisryhmien asumispalveluissa toteutuma 2016 ylittää selvästi vuoden 2017 määrärahavarausten. Ostojen ylittyminen kompensoituneen osin tulojen kasvulla. Vuodelle 2017 ei ole varauduttu palvelutarpeen kasvuun. Vanhusten asumispalvelupaikkojen jonotusaika (30 asiakasta) ylittää lain 90 vuorokautta, mikä lisää painetta asumispalvelupaikkojen hankintaan. Vammaispalvelujen ja kehitysvammahuollon palveluprosessissa laitoshoidon purkamisessa Vaalijalasta on aiheutunut asumisen ostopalveluiden paikkojen puuttumisesta johtuen viivettä. Vaalijalassa on tällä hetkellä Kuopion kaupungin sijoittamana pitkäaikaishoidossa 34 henkilöä, joista 31 henkilöä on aikuista. Näistä 19 aikuiselle on sovittu siirtyminen uuteen asumispaikkaan syksyyn 2017 mennessä.

Lapsiperhepalveluissa Juankosken kuntaliitoksen johdosta on tullut runsaasti uusia ja aikaisemmin käsittelemättä olleita lastensuojeluasiakkuuksia ja asiakkuuksilla on vaikutusta ostopalveluihin. Myös lastensuojelun avohuolto ja sosiaalipäivystys ovat raportoineet, että vuoden alku on näyttäytynyt lisääntyneenä lastensuojelutyönä ja mm. avohuollon tukitoimina tehtyjen sijoitusten määrässä on havaittu tilapäistä kasvua.

Aikuissosiaalityön palveluissa on mahdollista, että ns. paperittomien sosiaalipalvelutarpeita ilmenee vuoden aikana kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden osalta. Nämä kustannukset ovat täysin ennakoimattomissa. Kelan ongelmien perustoimeentulotuen järjestämisessä heikentävät myös kuntataloutta, koska viimesijaisen toimeentulon pettäessä asiakkuudet siirtyvät mahdollisesti täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen puolelle (mm. vuokrat, velkaantuminen). Toimintatuottoihin ei ole vielä kirjautunut perustoimeentulotuen kolmen kuukauden valtionavustus.

PALVELUJEN OSTOT - PALVELUJEN OSTOJEN JA HENKILÖTYÖVUOSIEN KEHITTYMINEN

Hoivapalvelujen asumispalvelujen sopeuttamistoimenpiteiden myötä henkilötöyvuosia siirretään asumisesta kotihoidon. Kotihoidon henkilötöyvuositarpeiden kasvu heijastelee väestön ikääntymiskehitystä sekä erityisesti kansanterveyden, ennaltaehkäisevien toimien, muiden kotiin tarjottavien palvelujen ja asumispalvelujen osuutta palvelukokonai-

suudessa. Kotihoidon uudet palvelut, kuten virtuaalinen kotikäynti ja muiden toimijoiden palvelutarjonta hidastavat palvelutarpeen kasvun kehitystä. Vanhusten ja erityisryhmien asumispalvelujen ostot ovat toteutuneet suunnitellun mukaisesti, mutta eivät näy täysimääräisesti kirjautuneena, josta johtuen kulujen toteutuma alittaa tasaisen kulutuksen.

Omasta päivätoiminnasta on siirtymässä asiakkaita asumispalveluiden päivätoimintoihin kilpailutuksen mukaisesti. Tällä järjestelyllä säästyy kuljetuskustannuksia 30 000€. Henkilöstöressurssien käytön joustavuus mahdollistuu samalla: neljä henkilöä on tässä vaiheessa siirtymässä muihin vammaispalveluissa tarvittaviin tehtäviin. Esimerkiksi avustajakeskukseen tarvitaan lisää henkilöstöä tukemaan asiakkaiden kotona asumista ja varmistamaan työnantajamallin palkanlaskentaa.

Lapsiperhepalveluissa sairauspoissaolot ovat hieman laskeneet (0,6 päivää vähemmän/työntekijä), joten sairauspoissaolojen aiheuttamat pienemmät kustannukset vaikuttavat positiivisesti talouteen.

Aikuissosiaalityön palveluissa ELY-keskuksen avustuksella on palkattu kaksi kotoutumisen ohjaajaa määräaikaista vuoden 2017 loppuun, jota ei ole voitu ennakoida vuoden 2017 käyttösuunnitelmassa, mutta joilta osin kustannukset valtio korvaa 100 %:sti. Sairauspoissaolot ovat hieman laskeneet (0,8 päivää vähemmän/työntekijä), joten sairauspoissaolojen aiheuttamat pienemmät kustannukset vaikuttavat positiivisesti talouteen.

710004 Terveydenhuollon palvelualue

Toteuma: tammi-maalis 2017

Tili	2016	Tot.%	2017	TA:N Tot.%	TP 2016	TA 2017	Tot.ennuste 2017	TA/Enn. erotus	TA/Enn. tot.%	Kasvu Enn./Ed.v	Kasvu %
Myyntituotot	1 373 900	21,4	371 212	23,3	6 417 928	1 592 000	1 592 054	54	100,0	-4 825 874	-75,2
Maksutuotot	2 075 054	26,8	2 381 894	29,3	7 730 943	8 124 462	8 124 694	232	100,0	393 752	5,1
Tuet ja avustukset	1 271	0,6	16 225	7,5	214 690	215 350	215 350	0	100,0	659	0,3
Vuokratuotot		0,0	660	0,2	338 147	339 000	339 660	660	100,2	1 513	0,4
Muut tuotot	263	0,4	1 354	3,9	71 332	35 000	34 054	-946	97,3	-37 277	-52,3
Muut toimintatuotot	263	0,4	1 354	3,9	71 332	35 000	34 054	-946	97,3	-37 277	-52,3
Toimintatuotot	3 450 488	23,4	2 771 345	26,9	14 773 040	10 305 812	10 305 812	0	100,0	-4 467 228	-30,2
Palkat ja oikaisuerät	-7 881 105	23,5	-8 459 999	23,0	-33 603 993	-36 841 774	-36 718 506	123 268	99,7	-3 114 512	9,3
Muut henkilösivukulut	-523 795	23,5	-418 179	21,5	-2 233 309	-1 944 941	-1 821 413	123 528	93,6	411 896	-18,4
Eläkekulut	-2 264 555	23,9	-2 232 390	24,0	-9 456 976	-9 310 723	-9 413 191	-102 468	101,1	43 785	-0,5
Henkilöstökulut	-10 669 455	23,6	-11 110 568	23,1	-45 294 279	-48 097 438	-47 953 111	144 327	99,7	-2 658 831	5,9
Asiakaspalvelujen ostot	-40 209 473	24,6	-42 325 416	25,0	-163 128 805	-169 491 012	-169 441 716	49 296	100,0	-6 312 911	3,9
Muiden palvelujen ostot	-2 948 335	19,6	-3 459 784	21,7	-15 047 876	-15 955 018	-15 991 484	-36 466	100,2	-943 608	6,3
Palvelujen ostot	-43 157 808	24,2	-45 785 200	24,7	-178 176 681	-185 446 030	-185 433 200	12 830	100,0	-7 256 519	4,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 326 310	19,2	-1 787 291	24,9	-6 897 626	-7 163 771	-7 316 181	-152 410	102,1	-418 555	6,1
Avustukset	-269	0,1	-98 944	32,9	-195 450	-301 160	-301 104	56	100,0	-105 654	54,1
Muut vuokratulut	-15 624	23,9	-23 520	15,0	-65 265	-157 284	-156 420	864	99,5	-91 156	139,7
Sisäiset vuokratulut	-1 873 775	25,2	-1 852 589	22,5	-7 427 787	-8 217 206	-8 216 803	403	100,0	-789 016	10,6
Vuokratulut	-1 889 400	25,2	-1 876 109	22,4	-7 493 052	-8 374 490	-8 373 223	1 267	100,0	-880 171	11,7
Muut kulut	-70 194	21,0	-73 791	21,4	-334 116	-345 601	-351 671	-6 070	101,8	-17 555	5,3
Muut toimintakulut	-70 194	21,0	-73 791	21,4	-334 116	-345 601	-351 671	-6 070	101,8	-17 555	5,3
Toimintakulut	-57 113 434	24,0	-60 731 903	24,3	-238 391 204	-249 728 490	-249 728 490	0	100,0	-11 337 286	4,8
Toimintakate	-53 662 946	24,0	-57 960 558	24,2	-223 618 164	-239 422 678	-239 422 677	1	100,0	-15 804 513	7,1

TOIMINTA JA TALOUS - TOIMINTA JA TALOUS JA KORJAAVAT TOIMENPITEET

Toiminta toteutuu tällä hetkellä käyttösuunnitelman mukaisesti. Toimintatuottojen ja -kulujen ennustetaan toteutuvan tässä vaiheessa käyttösuunnitelman mukaisesti.

TALOUSARVION PITÄVYYS - TALOUSARVION PITÄVYYTEEN LIITTYVÄT RISKIT

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin esitys Kuopion maksuosuudeksi on 150,0 M€, mutta Kuopion talousarvioon on varattu 148,1 M€, ero 1,9 M€.

Kevan ilmoittama vuoden 2017 Varhe-maksuosuus on muuttunut käyttösuunnitelman hyväksymisen jälkeen. Terveydenhuollon palvelualueen lisäys on n. 78.000 €.

Tuplapalkkauksia on syntymässä perhevapaiden ja eläköitymisen johdosta.

PALVELUJEN OSTOT - PALVELUJEN OSTOJEN JA HENKILÖTYÖVUOSIEN KEHITTYMINEN

Palvelujen ostojen ja HTV toteutuminen ennakoidaan toteutuvan käyttösuunnitelman mukaisesti.

111004 Keskusvaalilautakunta

Toteuma: tammi-maalis 2017

Tili	2016	Tot.%	2017	TA:N Tot.%	TP 2016	TA 2017	Tot.ennuste 2017	TA/Enn. erotus	TA/Enn. tot.%	Kasvu Enn./Ed.v	Kasvu %
Palkat ja oikaisuerät		0,0	-3 181	1,6	-1 162	-194 900	-194 899	1	100,0	-193 738	16680,0
Muut henkilösivukulut		0,0	-45	0,9	-4	-4 925	-4 926	-1	100,0	-4 922	121828,7
Eläkekulut	0	3,7	-449	2,8	-12	-16 038	-16 038	0	100,0	-16 025	130075,7
Henkilöstökulut	0	0,0	-3 675	1,7	-1 178	-215 863	-215 863	0	100,0	-214 685	18226,7
Asiakaspalvelujen ostot		0,0	-219	0,0			-219	-219	-21871,0	-219	0,0
Muiden palvelujen ostot	-425	20,7	-34 461	23,6	-2 057	-146 149	-146 148	1	100,0	-144 091	7006,3
Palvelujen ostot	-425	20,7	-34 680	23,7	-2 057	-146 149	-146 367	-218	100,1	-144 310	7016,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		0,0	-1 720	101,2	-416	-1 700	-1 720	-20	101,2	-1 304	313,2
Muut vuokrakulut	-1 348	50,0	-1 348	7,5	-2 696	-18 000	-17 764	236	98,7	-15 068	558,8
Sisäiset vuokrakulut	-488	25,0	-650	33,3	-1 951	-1 951	-1 950	1	100,0	1	0,0
Vuokrakulut	-1 836	39,5	-1 999	10,0	-4 647	-19 951	-19 715	236	98,8	-15 067	324,2
Muut kulut		0,0		0,0	-65		0	0	0,0	65	-100,0
Muut toimintakulut		0,0		0,0	-65		0	0	0,0	65	-100,0
Toimintakulut	-2 261	27,0	-42 073	11,0	-8 363	-383 663	-383 664	-1	100,0	-375 301	4487,6
Toimintakate	-2 261	27,0	-42 073	11,0	-8 363	-383 663	-383 664	-1	100,0	-375 301	4487,6

112004 Tarkastustoimi

Toteuma: tammi-maalis 2017

Tili	2016	Tot.%	2017	TA:N Tot.%	TP 2016	TA 2017	Tot.ennuste 2017	TA/Enn. erotus	TA/Enn. tot.%	Kasvu Enn./Ed.v	Kasvu %
Tuet ja avustukset		0,0		0,0	196	450	450	0	100,0	254	129,1
Toimintatuotot		0,0		0,0	196	450	450	0	100,0	254	129,1
Palkat ja oikaisuerät	-26 117	20,1	-33 016	25,1	-129 763	-131 534	-131 534	0	100,0	-1 771	1,4
Muut henkilösivukulut	-1 692	23,6	-1 267	18,6	-7 155	-6 827	-5 408	1 419	79,2	1 747	-24,4
Eläkekulut	-6 525	24,0	-6 182	22,0	-27 203	-28 123	-24 409	3 714	86,8	2 795	-10,3
Henkilöstökulut	-34 334	20,9	-40 465	24,3	-164 122	-166 484	-161 351	5 133	96,9	2 771	-1,7
Muiden palvelujen ostot	-17 603	20,7	-29 920	27,3	-85 008	-109 616	-109 615	1	100,0	-24 607	28,9
Palvelujen ostot	-17 603	20,7	-29 920	27,3	-85 008	-109 616	-109 615	1	100,0	-24 607	28,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-160	27,6	-152	4,1	-582	-3 700	-3 700	0	100,0	-3 119	536,3
Muut vuokratulut		0,0		0,0		-386	-386	0	100,0	-386	0,0
Sisäiset vuokratulut	-1 779	25,0	-2 371	33,3	-7 114	-7 114	-7 113	1	100,0	1	0,0
Vuokratulut	-1 779	25,0	-2 371	31,6	-7 114	-7 500	-7 499	1	100,0	-385	5,4
Muut kulut	-32	100,0		0,0	-32	-1 293	-6 427	-5 134	497,1	-6 396	20303,2
Muut toimintakulut	-32	100,0		0,0	-32	-1 293	-6 427	-5 134	497,1	-6 396	20303,2
Toimintakulut	-53 908	21,0	-72 908	25,3	-256 857	-288 593	-288 592	1	100,0	-31 736	12,4
Toimintakate	-53 908	21,0	-72 908	25,3	-256 660	-288 143	-288 142	1	100,0	-31 482	12,3

137004 Yleishallinto

Toteuma: tammi-maalis 2017

Tili	2016	Tot.%	2017	TA:N Tot.%	TP 2016	TA 2017	Tot.ennuste 2017	TA/Enn. erotus	TA/Enn. tot.%	Kasvu Enn./Ed.v	Kasvu %
Myyntituotot	9	0,1	139 634	3247,3	6 139	4 300	4 301	1	100,0	-1 838	-29,9
Maksutuotot	151 640	94,3	0	0,0	160 888	162 000	162 000	0	100,0	1 112	0,7
Tuet ja avustukset	196 851	3,9	195 542	3,2	5 013 480	6 186 193	6 186 193	0	100,0	1 172 713	23,4
Vuokratuotot	143 575	26,3	138 247	24,9	546 044	555 743	555 742	-1	100,0	9 697	1,8
Muut tuotot	168 367	15,9	168 095	24,9	1 058 380	676 191	676 191	-1	100,0	-382 189	-36,1
Käyttöomaisuuden myyntivoitot		0,0		0,0		4 100 000	4 100 000	0	100,0	4 100 000	0,0
Muut toimintatuotot	168 367	15,9	168 095	3,5	1 058 380	4 776 191	4 776 191	-1	100,0	3 717 811	351,3
Toimintatuotot	660 442	9,7	641 517	5,5	6 784 932	11 684 427	11 684 426	-1	100,0	4 899 494	72,2
Palkat ja oikaisuerät	-230 215	17,6	-312 716	18,9	-1 308 031	-1 657 093	-1 665 794	-8 701	100,5	-357 764	27,4
Muut henkilösivukulut	-14 191	18,8	-11 316	17,5	-75 662	-64 788	-66 552	-1 764	102,7	9 110	-12,0
Eläkekulut	-801 920	25,9	-671 462	24,7	-3 100 142	-2 721 993	-2 722 502	-509	100,0	377 640	-12,2
Henkilöstökulut	-1 046 326	23,3	-995 494	22,4	-4 483 835	-4 443 874	-4 454 848	-10 974	100,2	28 987	-0,6
Asiakaspalvelujen ostot		0,0	-2 950	0,0	-23		-2 950	-2 950	-295000,0	-2 927	12953,1
Muiden palvelujen ostot	-4 309 310	28,1	-4 733 550	23,0	-15 356 310	-20 559 557	-20 556 607	2 950	100,0	-5 200 296	33,9
Palvelujen ostot	-4 309 310	28,1	-4 736 500	23,0	-15 356 333	-20 559 557	-20 559 557	0	100,0	-5 203 224	33,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 006	87,2	-3 679	11,2	-14 911	-32 926	-32 985	-59	100,2	-18 074	121,2
Avustukset	-312 121	41,9	-125 800	13,7	-744 627	-920 500	-908 333	12 167	98,7	-163 706	22,0
Muut vuokratulot	-33 200	8,3	-55 211	9,5	-398 338	-582 330	-588 729	-6 399	101,1	-190 391	47,8
Sisäiset vuokratulot	-102 772	25,1	-134 716	18,7	-409 526	-721 592	-721 593	-1	100,0	-312 067	76,2
Vuokratulot	-135 972	16,8	-189 927	14,6	-807 863	-1 303 922	-1 310 322	-6 400	100,5	-502 459	62,2
Muut kulut	-262 035	46,8	-972 104	178,3	-559 582	-545 082	-539 815	5 267	99,0	19 767	-3,5
Käyttöomaisuuden myyntitappiot		0,0		0,0	-34 225		0	0	0,0	34 225	-100,0
Muut toimintakulut	-262 035	44,1	-972 104	178,3	-593 807	-545 082	-539 815	5 267	99,0	53 992	-9,1
Toimintakulut	-6 078 769	27,6	-7 023 504	25,3	-22 001 375	-27 805 861	-27 805 860	1	100,0	-5 804 484	26,4
Toimintakate	-5 418 327	35,6	-6 381 987	39,6	-15 216 444	-16 121 434	-16 121 434	0	100,0	-904 990	5,9

TOIMINTA JA TALOUS - TOIMINTA JA TALOUS JA KORJAAVAT TOIMENPITEET

Yleishallinnon kuluvan vuoden toiminta ja talous on pääsääntöisesti käynnistynyt suunnitellusti.

TALOUSARVION PITÄVYYS - TALOUSARVION PITÄVYYTEEN LIITTYVÄT RISKIT

Kaupunginhallituksen kuluihin on kirjattu 0,7 milj. euroa Kuopion kaupungin osuutta telepalveluiden hankintaa koskevan riidan oikeudenkäynti- ym. kuluihin. Talousarviossa ei ole varauduttu näihin kuluihin. Osa em. kulusta saadaan katettua yleishallinnon muilla säästöillä. Mahdollisen lisämäärärahan tarve selviää myöhemmin.

PALVELUJEN OSTOT - PALVELUJEN OSTOJEN JA HENKILÖTYÖVUOSIEN KEHITTÄMINEN

Palvelujen ostojen ja henkilötövuosien arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

TALOUSARVIO 2017
(sisältää sisäiset erät)

Ydinkaupunki	Tilakeskus	Isäntäkunta- palvelut	Pohjois-Savon pelastuslaitos	Kuopion Vesi	Kallaveden työterveys	Kuopion kuntatekniikka	TA 2017	TP 2016	Muutos % Ta -17/ TP -16
Milj.€	Milj.€	Milj.€	Milj.€	Milj.€	Milj.€	Milj.€	Milj.€	Milj.€	
TOIMINTATUOTOT									
	140,9	85,1	3,4	25,6	4,7	35,1	320,0	319,6	0,1
TOIMINTAKULUT									
	-789,3	-54,0	-3,4	-24,5	-4,6	-33,5	-920,8	-893,7	3,0
TOIMINTAKATE	-648,4	31,1	0,0	1,1	0,1	1,6	-600,8	-574,1	4,6
Verotulot	438,0						438,0	429,1	2,1
Valtionosuudet	197,0						197,0	182,7	7,8
Rahoitustuotot ja -kulut:									
Korkotulot	8,2				0,0		8,2	8,2	-0,1
Muut rahoitustulot	3,1						3,1	3,8	-18,0
Korkomenot	-5,6			0,0	-0,6	0,0	-6,2	-5,6	10,8
Muut rahoitusmenot	0,0						0,0	0,0	83,0
Liikelaitosten ja taseyksiköiden peruspääomatulot	18,6	-14,6			-0,1	-0,3	0,0	0,0	
VUOSIKATE	11,0	16,5	0,0	1,1	0,0	1,3	39,3	44,2	-11,0
Poistot	-22,3	-16,1		-0,9	-8,8	-0,8	-48,8	-46,7	4,5
Arvonalentumiset					0,0			-4,6	-100,0
Satunnaiset erät									
Satunnaiset tuotot							0,0	5,2	-100,0
Satunnaiset kulut								-4,4	-100,0
TILIKAUDEN TULOS	-11,3	0,5	0,0	0,2	0,6	0,5	-9,4	-6,3	49,9
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		0,0		0,1	0,0		0,2	0,4	-62,9
TILIKAUDEN YLI-/ALLIÄÄMÄ	-11,3	0,5	0,0	0,3	0,7	0,5	-9,3	-5,9	58,2
Ydinkaupunki	-11,3								
Taseyksiköt ja liiat	2,0								
Yhteensä	-9,3								